

[Statsministeren.]

Varer var faldet. Jeg savnede en Opgørelse over, hvor meget saa Landbrugets Udgifter til Gødnings- og Foderstoffer og den Slags Ting er faldet, og det er dog vist rimeligt, at dette maa tages i Betragtning; naar man ser paa den ene Side af Regnskabet, maa man ogsaa se paa den anden, det plejer man i hvert Fald at gøre i de Kredse, hvor jeg har hørt disse Problemer omtalt før. Dernæst er det vel ogsaa rimeligst at faa gjort op, hvor meget den forøgede Produktion udgør, uden at der har været den store Forøgelse i Arbejdskraften, som var nødvendig i svundne Tider; Rationaliseringen og den tekniske Udvikling gaar jo sin Gang indenfor det danske Landbrug, som den gør andre Steder, og det har den gjort i adskillige Aar, med den Virkning, at der er Folk nok paa Landet, Arbejdsløshed nok, og at Driftsudgifterne ikke er forøget i samme Grad som Produktionen. Alt dette maatte jo endelig ogsaa tages med, naar man vil anstille Betragtninger over Landbrugets Vanskeligheder.

Men, som sagt, jeg vil ikke indvende det allermindeste imod, at man skrider til Hjelpeforanstaltninger; det er jo allerede sket, der er jo vist den nødvendige Villighed. Der er gennemført Skattelettelser, som i høj Grad vil komme Landkommunerne til gode, der er gennemført Rentelettelser, der er stillet mange Millioner til Raadighed til en Akkordordning til Hjælp for Landbruget, og der foreligger i dette Øjeblik et af Folketinget vedtaget Lovforslag, som byder Landbruget flere Mill. Kr. dels som Tilskud til Rentebetaling og dels paa anden Maade som Bidrag til Ophjælpning af Landbruget; dette Lovforslag kan man blot vedtage, naar det nu kommer til Landstinget, saa vil atter betydelige Beløb blive stillet til Landbrugets Raadighed.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller rejser imidlertid som Følge af de Vanskeligheder, han mener der er — og jeg forstod, han ventede, de vilde blive større — det Krav, at Rigsdagen skal blive inde. Ja, der er formentlig ingen i Ministeriet, der er bange for Rigsdagen. Det Ministerium, der har det gode parlamentariske Flertal i Folketinget, har ingen Grund til at være bange for Rigsdagen. Imidlertid er Regelen jo den, at Rigsdagen skal slutte omkring 1. April, og det er ikke en Regel, som vi har opfundet, den er ogsaa praktiseret, da Venstre havde Magten. Jeg mente, da jeg forelagde det Spørgsmaal for Partierne, om der var Arbejde, som kunde blive færdigt, hvis Rigsdagen fik noget mere Tid til Raadig-

hed, at det var rimeligt at give noget længere Tid end til 1. April, og da Partiformændene saa spurgte, om vi da ikke skulde sætte en Frist, fandt jeg ogsaa dette rimeligt, og vi enedes om at sætte den 25. April som den Tid, da ogsaa Landstinget mente at kunne have tilendebragt Overvejelserne af flere betydende Lovforslag.

Men jeg maa jo sige, at da det Standpunkt blev bekendt, at Rigsdagssamlingen kunde forlænges en 3—4 Uger, vakte det ikke udelte Glæde hos Rigsdagsmændene; man tør vist sige, at det egentlig var en vis Misfornøjelse, der sporedes hos dem, der hørte, at Rigsdagen virkelig skulde blive inde efter 1. April. En kendt og betydende Venstremand fra det andet Ting kom og sagde: Hør, der er de og de 2 bestemte Forslag, dem kunde vi vist egentlig godt gøre færdig i Dag og i Morgen, og kunde vi saa ikke slutte den 1. April? Nej, sagde jeg, der er jo flere andre Ting, det er dog vist bedst, vi nu staar ved den Aftale, vi har.

Dette er altsaa Stillingen. Men er der i Partierne Ønske om, at noget skal behandles af Rigsdagen, og er der Villighed i Partierne til virkelig at udrette noget, naar Rigsdagen holdes inde, saa beder jeg Partierne om at møde med deres Ønsker, saa skal de blive taget op og velvilligst overvejet af Ministeriet. Men Ønsker og Planer og virkelige Tilsagn om at ville bestille noget er Forudsætningerne for Overvejelsen. I øvrigt er det en Selvfølge, at Ministeriet til enhver Tid vil følge de Begivenheder, der udvikler sig, og at Ministeriet vil indkalde Rigsdagen, hvis man maatte faa den Opfattelse, at det af en eller anden Aarsag er paakrævet, saaledes som forhaabentlig enhver Regering i svundne Tid har været rede til at gøre det, naar Forholdene nødvendiggjorde det.

Men saa er naturligvis det andet Spørgsmaal, som jeg allerede flygtigt har berørt: Hvad kan nu alt dette nytte, kan Rigsdagen virkelig afbøde Krisen og afhjælpe Vanskelighederne for Landbruget, naar vi har en Opposition med 4 Stemmers Flertal i Landstinget, som hævder den Teori, naar vi kommer til Realiteterne, at Staten, Samfundet, Rigsdagen ikke maa gribe ind paa Erhvervsomraadet? Jeg kan jo vanskeligt se, hvad Staten er i Stand til at gøre. Ja, Staten kan naturligvis overtage Gaardene og udstykke og sammenlægge efter Omstændighederne, organisere Eksperten og alt saadan noget. Det kunde jo nok gøres, det har man jo forsøgt andre Steder; men det antager jeg ikke vil vinde Bifald hos Landstingets Flertal. Det er en af de Udveje, der ligger nærmest for, hvis der skal gøres noget overfor